

Jellemző a kasok anyátlan állapotára az is, hogy a sejtekből csak nagyon hiányosan kel ki az ivadék, mert a sejtekből a már belerakott petéket, esetleg a lárvákat ki-dobják.

Az anyátlan állapot a kasnak mindig csak kárára van, mert a peterakás miatt a munka nem folyhatik ren-desen s így többnyire kevés lesz a télirevaló s ezenkívül még az uralkodó általános zavar is igen káros befolyással van a kasra.

Tafner Vidor.

Róka-furfang.

(Megfigyelés.)

Tél volt. A nap le- küldte gyenge, fátyolo- zott sugarait a földre, mintha életre akarná kelteni vele az alvó ter- mészetet. Halvány sugár- kévéje a Vihorlát lom- hán elterülő egyik nyul- ványának támaszkodott. Fehér hótakaró borította az egész vidéket.

Néhány varjú keser- vesen károgott a hideg légtengerben, mintha pa-

naszkodtak volna, de ezek is csakhamar elvonultak és ismét csend lett, csak néha-néha a szél vágatott keresztül az erdőn, de lassankint az is elnémult...

Én egy fehérre meszelt kis házacska ablakából bá- multam a hegyoldalra és önkénytelenül is eszembe jutottak a tél proletárjai és bizonyos sajnálatot éreztem irántuk, hogy mennyit is kell nélkülözniök e föld lakóinak tél idején, nemcsak az embereknek, de még inkább az ál- latoknak.

A hegyoldalból kopasz fák meredeztek az ég felé; száraz ágaikkal mintha a megváltásért: a tavaszért könyö-

A dombtetőre értünk. Néhány kopasz fa állott mind- össze rajta s e fák egyike alatt ott gubbasztott a sok vér- veseségtől ellankadt állat. A hajtók fiatalabbjai meg akar- ták kerülni; észrevette szándékukat s futásnak eredt, ámde minduntalan meg kellett állnia. Két vadász már megköze- lítette. Három lövést ki tudott kerülni, a negyedikre megrop- pantak hátsó lábai s úgy látszott, hogy nem bírja tovább. De újból felpattant s nagynehezen tova menekült.

Nem nézem tovább. Visszafelé fordultam. A domb lábánál voltam már, amikor ismét eldőrdült a fegyver. S

én azon a vonalon, ahol a föld az éggel érintkezni látszik, a domb gerincevonalán, egy két- ségbeesetten küzködő állatot láttam. Még ekkor is hánytá- vetette testét, törött lábainak nem vehetvén hasznát, fejével, nyakával igyekezett előre, de mindhiába...

Hosszú, terített asztalnál vígan lakmároznak Nimród fiai. Cseng, ürül a telt pohár. Fűzik- tük a vidám beszédet; tán soha sem lesz vége a vigado- zásnak. Odakint az erdőn pedig szomorú csend honol...

rögtek volna. Ágaikról a szél lesöpörte a rátelepedett ha- vat, csak úgy csupaszon ágaskodtak az égnek.

A földön elszórtan jókora sziklatömbök heverték; de- rekukig a földre temetkezve, fejükre fehér hóspakát nyo- mott a tél, mely alól alig lehetett felismerni mivoltukat.

De nini! Egy róka lépked óvatosan előre a fák kö- zül és sunyin tekintget körül; meg-megáll és ravasz pillan- tásokat vet maga mögé.

E rövid kémszemle után egy vastag fatörzs mögé hú- zódott és várakozó állásba helyezkedett.

Gyötört a kíváncsiság, hogy ugyan miben töri a fejét a ravasz koma, mert épen olyan helyen állapotodott meg, hogy ablakomból jól lehetett látni. Jó ideig bámult körül, néha az ég felé emelte vöröses fejét, mintha onnan várna valamit.

Gyanítottam, hogy terve van. Olyan távol volt tőlem, hogy csak a házat láthatta, engem nem, különben is olyan esőnd volt a vidéken, hogy teljes biztonságban érezhette magát.

Egyszer csak hirtelen meglapult, lompos farkát lete- ritette a földre. Gondoltam, hogy valami zsákmány lesz kö- zelében és alaposan szemügyre vettem, amennyire az abl- lakból lehetett, a környéket, de nem láttam semmit. Csak rövid ideig maradt az imént vázolt helyzetében, mert hir- telen előcsúszott a fa mögül, hanyattfeküdt és amint meg- figyeltem, mocczanás nélkül maradt ebben az újabb po- ziturában.

Egy csapat varjú közelgett; meglehetősen alacsony- szelték a levegőt és épen abba az irányba tartottak, hol a koma elhelyezkedett. Bámultam nyugodt fekvését, mert már jó ideje meg sem mozdult.

A varjúk észrevették a mozdulatlanok látszó rókát és keringőzni kezdtek fölötte, a róka pedig ezalatt folyton fekiúdt a hátán, mintha döglött lett volna. A varjúk is min- dig merészebben közelítették meg, látván a róka mozdulat- lanságát; sőt némelyik varjú már oly bátor volt, hogy röp- tében meg is bökte a rókát csőrével és ez türte. Ezt a bök- dösést, csipkedést lassankint a többi varjúk is megcseleked- ték, de bizonyos óvatossággal, mert, úgy látszott, ismerték már a vén ravaszt.

Jó ideig tartott a varjúk keringése, közbe-közbe illő távolságban le is telepedett egyik-másik és úgy szemlélték a ravaszt, de az csak nem mozdult.

Azonnal tisztában voltam a koma szándékával, bizo- nyosan ilyen ravasz módon akar zsákmányhoz jutni, gon- dolám. És nem is csalódtam.

A varjúk a róka mozdulatlanságából valószínűleg azt következtették, hogy élettelen és amint mindinkább meg- közelítették, az egyik varjú merészen rászállt.

Ez volt veszte!

Mert a koma fogaival hirtelen megragadta és fark- csóválya elinált vele vissza a fák közé, ravasz, kárörvendő pillantásokat vetve a megrémült varjúk felé, melyek fölötte illő magasságban hallatták hangjukat: kár, kár...

Bámulatba ejtett a róka illetén ravaszsága, mert nem gondoltam, hogy ennyi furfang van benne.

Tehát a róka ilyen módszerhez is fordul tél idején, bizonyára azért, mert ez elég kényelmes és nem is jár nagy fáradsággal. De tél idején nagyon viszontagságos élete is van. Nem igen válogathat a pompás szárnyasokban. Nehe- zebb az élelem megszerzése és így a sok nélkülözés miatt ilyen rafinériához folyamodik. És amint láttam, ez tökéle- tesen sikerült is neki.

Mily pompás lett volna ezután a sikerült manőver után ledurrantani a ravaszt, hogy közelebről is szemügyre vehettem volna a komát, vajjon a varjúk nem-e hagytak nyomokat testén, hogy mit kellett elszenvednie azért a zsák- mányért; de ha talán már előbb megkísérlettem volna is ezt, megfosztottam volna magamat az élvezettől, melyet ez a látvány szerzett nekem és ez tökéletesen kárpótolta vadász-szenvedélyemet.

A hétpöttyös bödéről.

(*Coccinella septempunctata*.)

Igazán sajnálatos dolog az, hogy még napjainkban is sokan vannak mezőgazdáink között olyanok, még a tapasztaltabb osztályból is, akik hadat üzennek oly rovaroknak, amelyek nekünk a leghasznosabbak. Ennek oka szerintem az, hogy az alsóbb falusi népiskolákban a hasznos és kártékony rovarok ismeretét nem terjesztik oly arányban, amint az kívánatos volna. Volt alkalmam erről többször is meggyőződni. Pedig ebből mezőgazdaságunkra sokszor a legnagyobb kár háramlik. Sokszor látjuk azt, hogy gazdáink pusztítanak olyan rovarokat is, amelyeknek haszna pedig megfizethetetlen. Így, mint egyikét a leghasznosabb rovaroknak, a „hétpöttyös bödét“ is, vagy más néven „Katiczabogarat“. — A hétpöttyös böde oly közönséges rovar, hogy azt úgyszólván minden falusi ember ismeri. Hisz gyermekkorunkban akárhányszor játszadoztunk vele. De talán kevesen ismerik az álcáját. Ez hatlábú, szürke, hamvas, narancssárga foltokkal ékesített kis rovar. Hátulsó része kissé hegyesen végződő. Ezek az álcák később egészen sárgára változnak, fekete pettyekkel s jobban emlékeztetnek a bogár-alakra. Ezekből a bábokból fejlődik ki a bogár, amely úgy kifejlődve, mint álcaalakjában, kizárólag levéltetvekkel s más ilyen rovarokkal táplálkozik. Ha meggondoljuk azt, hogy a gazdaközönségnek a levéltetvek mily rengeteg kárt okoznak évente, elképzelhetjük azt is, hogy mily nagy hasznat produkálhatnak nekünk a kis katókák. Jelenlétiük különösen megfizethetetlen azokban a szőlőkben, ahol a szőlőfürt-moly (*Cochylis ambiguella*) elszaporodott. Ugyanis itt nemesak a levéltetveket, hanem amint tapasztalhattuk, a moly álcáit is ugyancsak pusztítják a katókák álcái. Ezt megfigyelhetjük különösen július- és augusztusban. De a katóka legjobban szeret tartózkodni a zab- és árpa- vetésekben, amennyiben itt legjobban feltalálhatja az ő

Gondoltam, hogy a következő napon meg fog ismétlődni ez a jelenet és el is készültem rá, remélve, hogy most majd én ejtem a rókát zsákmányul, — de hasztalan volt minden várakozásom, nem sikerült, mert a róka nem is mutatta magát.

Rá egy hétre azonban egyik vadásztársamnak sikerült kézrekerítenie a komát, de nem láttuk rajta semmi nyomát a fenti emlékezetes jelenetnek.

Köváry Ágoston.

táplálékát, a levéltetveket. Sokszor ezer meg ezer számban látjuk rajzani a nevezett vetéseken és luczernásokban, tapasztalatlanabb gazdáinknak nagy rémületére. Akik u. i. látván pusztuló vetésöket, ezt a kárt rendesen a katiczabogárnak tulajdonítják. Pedig ha közelebbről megvizsgálnák a dolgot, láthatnák, hogy mint falják azok a levéltetveket. Azután a levéltetvektől ellepett ákáczosainkban is igen szépen munkálkodnak ők. Valamint a rózsáültvényekben is megfizethetetlenek ezek az apróságok.

A katókák évenként millió meg millió kártékony rovar pusztítanak el. Elképzelhetjük hasznosságukat, ha tudjuk azt, hogy ők a tavasz első meleg napsugarára előbújni rejtekhelyökből és nekilátnak azon kártékony rovarok pusztításának, melyeket épen előtalálnak. — Az amerikaiak már régebben felismerték hasznosságukat és költséget nem kímélve, más világrészekből hozattak katókákat. — Hazai zoologusaink és entomologusaink közül a dicséret bizonyára Sajó Károly urat illeti, mint aki annyit fáradozott, hogy megismertesse gazdáinkkal a hasznos és kártékony rovarokat. — Bizony a közismeretre nézve igen hasznos dolog volna az, ha ezen rovarok megfigyeléséből származó tapasztalatokat szaklapjaink minél többször közölnének, ha ugyan néha-néha ismétlésekbe is vagyunk kénytelenek keveredni; de hát ez a tudományos életben elkerülhetetlen s elvégre is csak így gyarapíthatjuk ismereteinket.

Magaslaki.

Érdekesebb adatok intézetünkől.

Már az elmúlt években ismételten figyelmeztettünk arra, hogy az időjárás, úgy látszik, nagy befolyással van az állatok *albinizmusának* kifejlődésére és az erről való nézetünk megerősítését nyer újabb tapasztalásunk alapján is. A lefolyt év (1901) nyara hosszantartó és forró volt; az őszi pedig folytatása volt ennek. A tél is igen enyhe s ime: az egész őszi és téli szezonban összesen csak 3 madár-albinó érkezett laboratoriumunkba, noha a különben kitömésre beküldött összes állatoknak száma még nagyobb volt, mint tavaly. Úgy látszik, hogy az az immár évekre terjedő megfigyelésünk, miszerint a hűvös, nedves nyár és őszi sok albinót produkál, ellenben a forró, meleg nyári és őszi hóuapokat követő télen kevés az albinók száma, beválik, mert ezt újabb feljegyzéseink is megerősítik. — Intézetünkben most egy egész gyűjteménye látható a szebbnél szebb rókáknek, melyeket *Ferencz József* braganzai herceg ő kir. Fensége küldött be kitömés végett. Van ezek között arany-sárga, sötétvörös és szürke is; mindegyik más-más alakításban készült. — Nagyon érdekes mint vadásztrofea az a zerge is, melyet *Fülöp* orleansi herceg ő kir. Fensége lótt a Magas-Tátrában és melynek egyik lába, valószínűleg kétszeres csonttörés következtében, fölfelé nőtt görbén előre és így az állat csak három lábát használhatta. De azért ez a zerge Ó Fensége szavai szerint csak oly ügyesen küszta a sziklákat és épen oly gyorsan futott, mint a többi zerge. Összesen 14 zergét ejtett el a herceg idei vadász- kirándulásán, melyek most készültek el intézetünkben. — Egy igen szép parókás ózbak-fejet is kaptunk nem régen, amelyet tulajdonosa eladni óhajt. Két másik ilyen parókás fej is került most nem régen preparálás alá.

A nemsokára kezdődő vízivadászatok alkalmából a vadászó közönség szíves figyelmébe ajánljuk intézetünket.